

Témy bakalárskych prác pre akademický rok 2022/2023

Oddelenie Humánnej a regionálnej geografie

Mgr. Marián Kulla, PhD.

Zmeny v priestorovej diferenciácii pestovania okopanín na Slovensku

Okopaniny boli v minulosti spolu s obilninami najviac pestovanými plodinami na Slovensku. V posledných dekádach však dochádza k poklesu plochy ich pestovania predovšetkým na úkor olejní a aj obilnín. Tento pokles má viacero dôvodov: zvýšený import zo zahraničia, ekonomická a pracovná náročnosť pri ich pestovaní a pod. K výrazným zmenám dochádza aj z pohľadu priestorového rozloženia pestovania okopanín.

Cieľom bakalárskej práce bude poukázať na časovú a priestorovú diferenciáciu pestovania okopanín na Slovensku, s dôrazom na špecifiká jednotlivých plodín (zemiaky, cukrová repa ...), identifikovať a zdôvodniť zmeny v druhovej skladbe plodín.

Mgr. Marián Kulla, PhD.

Rozmiestnenie firiem poznatkovo založených obchodných služieb v Košiciach

Poznatkovo založené obchodné služby (KIBS – Knowledge-intensive business services) môžeme definovať ako služby, ktoré sú v rozhodujúcej miere zamerané na využívanie špecifických poznatkov alebo expertíznych znalostí v určitej technickej alebo spoločenskej disciplíne. Sú produkované vo forme sprostredkovateľských činností alebo služieb, ktoré sú založené na poznatkoch, nie na manuálnej či strojovej práci. Vyznačujú sa celým radom špecifik a ich aplikácia do výrobných resp. nevýrobných procesov prináša zefektívnenie a skvalitnenie výstupov.

Cieľom bakalárskej práce je charakterizovať a vyhodnotiť rozmiestnenie poznatkovo založených obchodných služieb na území mesta Košice. Identifikovať, ktoré sú hlavné lokalizačné faktory umiestnenia týchto služieb v Košiciach ale aj v rámci konkrétnej lokality v rámci mesta.

RNDr. Janetta Nestorová-Dická, PhD.

Produktívne obyvateľstvo Slovenska: vývoj, zmeny a regionálna diferenciácia

Populačné starnutie pôsobí aj na zmeny v „strede“ vekovej pyramídy, t. j. v skupine produktívneho obyvateľstva. Cieľom bakalárskej práce je poukázať na vývoj produktívneho obyvateľstva na Slovensku a v jeho regiónoch aj s výhľadom do blízkej budúcnosti. Výskumné demografické centrum pravidelne publikuje i prognózu vývoja populácie na Slovensku. Podmnožinou produktívneho obyvateľstva je i ekonomicky aktívne obyvateľstvo. Vyselektovaním vekových kohort potenciálnej ekonomickej aktivity autor práce priblíži jej vývoj, zmeny i priestorovú diferenciáciu v regiónoch Slovenska.

RNDr. Janetta Nestorová-Dická, PhD.

Demografické správanie rómskej populácie na Slovensku: Regionálna odlišnosť alebo zhoda?

Špecifické demografické správanie rómskej populácie je všeobecne známe. Populačný vývoj tohto etnika je výrazne dynamický, spôsobený vysokými prirodzenými prírastkami. Cieľom práce je zistiť, či existujú regionálne odlišnosti v demografickom správaní rómskeho obyvateľstva v obciach Slovenska, v ktorých je jej koncentrácia vyššia ako 80 % (Atlas rómskych komunit 2013 a 2019). Na základe preskúmania vývoja (populačné prírastky, pôrodnosť a plodnosť, úmrtnosť, migrácia, veková štruktúra) v jednotlivých obciach Slovenska autor práce stanoví či demografický vývoj je zhodný alebo odlišný.

doc. Mgr. Ladislav Novotný, PhD.

Priestorová diferencovanosť migrácie z tretích krajín na Slovensko

Slovensko je v rámci Európskej únie krajina s najnižším podielom občanov zahraničného pôvodu. Intenzita medzinárodnej migrácie na Slovensko, obzvlášť z tretích krajín, bola dlhodobo veľmi nízka. V posledných rokoch sa však podiel zahraničných migrantov v niektorých regiónoch výrazne zvýšil a medzinárodná imigrácia sa tak stáva nielen geograficky zaujímavým, ale aj spoločensky nesmierne citlivo vnímaným priestorovým javom.

Cieľom bakalárskej práce bude zhodnotiť časovú a priestorovú diferencovanosť imigrácie z tretích krajín na Slovensko, a to s dôrazom na špecifiká migrácie z vybraných krajín.

doc. Mgr. Ladislav Novotný, PhD.

Migrácia medzi Slovenskom a krajinami Britských ostrovov v období Brexitu a pandémie COVID-19

Spojené kráľovstvo a Írska republika boli jednými z prvých západoeurópskych krajín, ktoré po rozšírení EÚ o Slovensko a ďalšie postsocialistické krajiny v roku 2004 otvorili svoj trh práce aj pre obyvateľov z prístupivších krajín. To výrazne podnietilo emigráciu zo Slovenska práve do týchto krajín. Spojené kráľovstvo sa však postupne začalo odkláňať od jadra európskej integrácie, čo vyvrcholilo jeho odchodom z únie. Krátko po ňom zasiahla svet pandémie COVIDu-19. Obe tieto udalosti sa mohli výrazne pričiniť o zmeny migračných trendov medzi Slovenskom a krajinami Britských ostrovov.

Cieľom bakalárskej práce bude zhodnotiť vývoj medzinárodnej migrácie medzi Slovenskom na jednej strane a Írskou republikou a Spojeným kráľovstvom na druhej strane, a to v období po vstupe Slovenska do Európskej únie s dôrazom na obdobie od roku 2016.

doc. Mgr. Ladislav Novotný, PhD.

Etnická štruktúra obyvateľstva Slovenska v cenze 2021

Štruktúra obyvateľstva je dynamický jav, ktorý odzrkadľuje reprodukciu a migráciu obyvateľstva, ale aj spoločenské a kultúrne zmeny. Nezanedbateľným faktorom, ktorý môže ovplyvniť obraz o štruktúre obyvateľstva je aj metodológia získavania údajov o obyvateľstva. V sčítaní obyvateľov v roku 2021 sa vôbec po prvýkrát v histórii sčítaní na Slovensku objavila možnosť

vyznačiť dve národnosti. Výsledky zo sčítania tak prinášajú nový obraz o počte a priestorovom rozmiestnení obyvateľstva rôznych národností či etníc, zároveň sú však výzvou pre porovnateľnosť týchto údajov s výsledkami z predošlých sčítaní.

Cieľom bakalárskej práce bude preskúmať štruktúru obyvateľstva podľa národnosti na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni a pokúsiť sa identifikovať vývojové trendy s ohľadom na výsledky predošlých sčítaní od roku 1991.

doc. Mgr. Ladislav Novotný, PhD.

Urbánna a rurálna populácia Slovenska v cenze 2021

Výsledky sčítania obyvateľov z roku 2021 mnohých zaskočili výraznými zmenami v počte obyvateľov niektorých miest na Slovensku. Mediálne najviac zarezoval prudký nárast počtu obyvateľov Bratislavy a pokles počtu obyvateľov Košíc. Výrazné zmeny však zaznamenali aj iné mestá i vidiecke obce. Geografia pritom ponúka racionálne vysvetlenie týchto zmien, ale poukazuje aj na dôsledky, ktoré tieto zmeny so sebou prinášajú. Jednou z nich môže byť regionálne diferencovaná zmena miery urbanizácie.

Cieľom bakalárskej práce bude preskúmať zmeny v počte obyvateľov mestských a vidieckych obcí a zhodnotiť regionálnu diferenciaciu miery urbanizácie na Slovensku, a to s využitím rôznych definícií miery urbanizácie.

Mgr. Loránt Pregi, PhD.

Vývoj a priestorové rozmiestnenie škôl a školských zariadení s vyučovacím jazykom maďarským na Slovensku

Slovensko je z pohľadu etnickej štruktúry heterogénnou krajinou, kde okrem väčšinovej slovenskej národnosti, žije viac alebo menej kompaktno viacero národnostných menšín. Ústava Slovenskej republiky spolu s ďalšími medzinárodnými dokumentmi pre etnické menšiny žijúce na území Slovenskej republiky zaručuje výchovu a vzdelávanie okrem štátneho jazyka aj v ich materinskom jazyku. Výchovno-vzdelávací proces je zabezpečovaný v predškolských zariadeniach, základných a stredných školách aj s vyučovacím jazykom alebo vyučovaním jazyka národnostných menšín. Vzhľadom na etnické zloženie obyvateľstva na Slovensku má na všetkých stupňoch vzdelávacieho systému navyše národnostných škôl maďarská menšina. Po roku 1989 sledujeme neustály pokles počtu príslušníkov maďarskej národnosti. Počet obyvateľov maďarskej národnosti na Slovensku klesol od sčítania obyvateľstva v roku 1991 z 567 296 na 422 065 v roku 2011, čiže približne o 145 000. Tento negatívny trend môže mať značný vplyv aj na sieť škôl a školských zariadení kde sa vyučuje v maďarskom jazyku. Hlavným cieľom práce je preto zhodnotiť vývoj počtu a priestorové rozmiestnenie škôl a školských zariadení s vyučovacím jazykom maďarským. V práci využívame štatistické údaje o školských zariadeniach (zriaďovateľ, vyučovacím jazyk, počet tried, počet žiakov, počet učiteľov, atď.), ktoré na vedecké účely poskytl Centrum vedecko-technických informácií SR.

Mgr. Loránt Pregi, PhD.

Selektívna migrácia podľa etnicity na Slovensku

Vzhľadom na to, že obyvateľstvo je diferencované na základe príjmu, etnickej príslušnosti, úrovne vzdelania alebo veku, väčšina geografov sa zhoduje na tom, že rôzne kategórie obyvateľstva sa vyznačujú odlišnými migračnými motiváciami, rozdielnou intenzitou migrácie a vykazujú výrazné odlišnosti priestorových vzorcov migračných procesov. Na územiach, kde dochádza ku kontaktu viacerých etník či národností je možné pozorovať diferenciáciu migračných preferencií a pomerne silný vplyv migrácie na zmeny národnostnej štruktúry obyvateľstva. Medzi etnicky heterogénne štáty Európy možno zaradiť aj Slovenskú republiku. Hlavným cieľom práce je preto zhodnotiť a porovnať migračné trendy jednotlivých národností žijúcich na Slovensku. V práci využívame anonymizované mikrodáta o jednotlivých migráciách medzi obcami Slovenska, ktoré na vedecké účely poskytol Štatistický úrad SR. Databáza obsahuje údaje o obci pôvodného a nového trvalého pobytu, ako aj informáciu o pohlaví, národnosti, veku a najvyššom dosiahnutom vzdelaní migrantov.

Mgr. Štefan Gábor

Vizualizácia dochádzky do zamestnania na Slovensku pomocou Flowmapper.org

Dochádzka do zamestnania predstavuje jeden zo základných a zároveň najmasovejší z druhov pravidelnej priestorovej mobility obyvateľstva. V posledných rokoch sme vďaka využitiu rozličných moderných prostriedkov v geografickom výskume svedkami masívneho nárastu dostupnosti geopriestorových údajov o priestorovej mobilite obyvateľstva. V odbornej i laickej verejnosti dochádza k čoraz intenzívnejšiemu využívaniu rozličných produktov geografických informačných systémov, a to tak v komerčnej ako aj verejnej sfére. Tento trend sa odzrkadľuje aj vo vzrastajúcich požiadavkách na využívanie webGIS-ových technológií v geografickom vzdelávaní. Napriek rastúcej dostupnosti dát má výskum dochádzky do zamestnania značné rezervy, a to aj v rámci vizualizácie tohto priestorového javu.

Cieľom bakalárskej práce bude zhodnotenie využiteľnosti nástroja Flowmapper.org na vizualizáciu rôznych foriem dochádzky. Súčasťou práce bude aj návrh metodiky zameranej na využitie tohto nástroja v geografickom vzdelávaní na základných alebo stredných školách.

Voľná téma:

Študent môže prísť aj s návrhom vlastnej témy. V tom prípade si pripraví anotáciu témy práce, s ktorou osloví vhodného školiteľa. V prípade, že školiteľ bude súhlasiť, vypíše sa navrhnutá téma pre tohto študenta do AISu.
